

Jövedéki termékek szállítása adófelfüggesztési eljárásban

Az Európai Unió területén a jövedéki termékek szállítása – ideértve a harmadik országon keresztül történő szállítást is – a jövedéki adó megfizetése nélkül végezhető. Ez az úgynevezett adófelfüggesztési eljárásban történő szállítás¹.

Ez az információs füzet a szállítás szabályait, valamint annak különböző mozzanatait mutatja be. Tartalmazza továbbá az üzemszünet idejére vonatkozó előírásokat, illetve az egyes szállítási szabálytalanságokra vonatkozó rendelkezéseket.

Fontosabb fogalmak

- **AHK-szám:** az Elektronikus Termékkísérő Okmány (e-TKO) egyedi, adminisztratív hivatkozási kódja;
- **elektronikus átvételi elismervény²:** olyan meghatározott adattartalmú elektronikus okmány, amit az e-TKO-val feladott jövedéki termék címzettje állít ki a jövedéki termék átvételéről az uniós számítógépes rendszerben;
- **elektronikus kiviteli elismervény³:** olyan meghatározott adattartalmú elektronikus okmány, amit az e-TKO-val harmadik országba történő kiszállítás céljára feladott jövedéki termék harmadik országba történt kiléptetéséről a kivitel helye szerinti tagállam illetékes hatósága – Magyarországon a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) – állít ki az uniós számítógépes rendszerben;
- **e-TKO:** az uniós számítógépes rendszerben a jövedéki termék feladója által kiállított, AHK-számmal ellátott elektronikus okmány;
- **uniós számítógépes rendszer⁴:** az Európai Bizottság és a tagállamok illetékes hatóságai által működtetett, jövedéki termékek szállítását felügyelő számítógépes rendszer.

A jövedéki termék szállításának közös szabályai⁵

Jövedéki terméket az Európai Unió területén adófelfüggesztési eljárásban szállíthat – ideértve a harmadik országon keresztüli szállítást is – az **adóraktár engedélyese** az adóraktárból vagy a **bejegyzett feladó** az importálás helyéről

- adóraktárba;
- másik tagállambeli bejegyzett kereskedőnek;

¹ A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) és a Jöt. egyes rendelkezéseinek a végrehajtásáról szóló 45/2016. (XI.29.) NGM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) előírásai figyelembevételével.

² A Jöt. 3. § (1) bekezdés 14. pont és a 2008/118/EK tanácsi irányelvnek a jövedéki termékek jövedéki adó-felfüggesztéssel történő szállításához kapcsolódó számítógépes eljárások tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2009. július 24-i 684/2009/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: 684/2009/EK rendelet) figyelembevételével

³ A Jöt. 3. § (1) bekezdés 15. pont és a 684/2009/EK rendelet figyelembevételével

⁴ A jövedéki termékek szállításának és felügyeletének számítógépesítéséről szóló, 2003. július 16-ai 1152/2003/EK európai parlamenti és tanácsi határozata alapján létrehozott rendszer.

⁵ Jöt. 53. §.

- export esetén arra a helyre, ahol a jövedéki termék elhagyja az Európai Unió területét;
- másik tagállambeli mentesített szervezet számára, azaz:
 - diplomáciai és konzuli képviseletnek és tagjainak,
 - nemzetközi szervezetnek és tagjainak – a nemzetközi egyezményekben vagy székhelyegyezményekben foglaltak szerint adómentesként meghatározott fogyasztás erejéig –,
 - az Észak-atlanti Szerződésben részes állam fegyveres erői – kivéve az adóraktár helye szerinti tagállam fegyveres erejét –, polgári állományának és éttermének, kintjének.

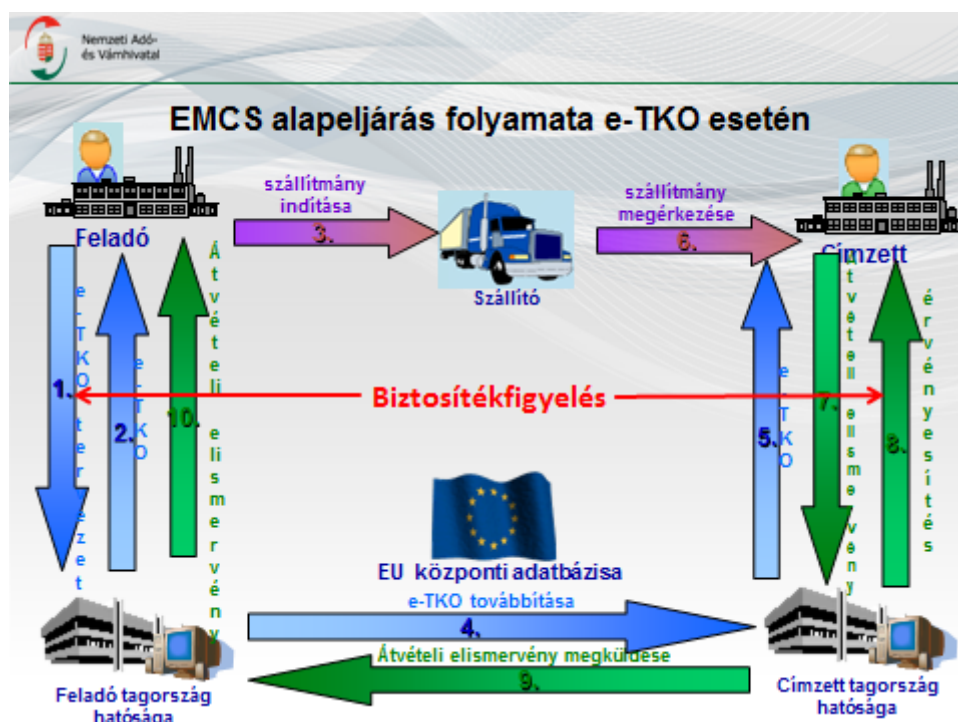
A szállítás akkor **kezdődik**, amikor

- a jövedéki termék elhagyja az adóraktár területét, illetve
- amikor a bejegyzett feladó által feladott jövedéki terméket vámjogilag szabadforgalomba bocsátják,

A szállítás akkor **fejeződik be**,

- amikor a címzett a rendeltetési helyen átveszi (a fizikai fogadást követően a terméket mennyiségben és minőségben megvizsgálja, és az elektronikus átvételi elismervényt kiállítja),
- illetve export esetén, amikor a jövedéki termék elhagyja az Unió területét.

A jövedéki termékek közösségi adófelfüggesztéssel végzett szállítását az **Excise Movement and Control System (EMCS)**, magyarul Jövedéki Árumozgás és Ellenőrző Rendszer felügyeli.

A jövedéki termék feladása⁶

A feladás történhet:

- közvetlen számítógépes kapcsolati rendszeren, vagy
- Céghapun, Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartáshoz (KÜNY, korábbi nevén Ügyfélkapu) regisztrációval kapcsolódó tárhelyen keresztül.

Az eljáráshoz kapcsolódó elektronikus okmányok benyújtásának feltétele, hogy a benyújtó **előzetesen bejelentse a NAV-hoz, hogy a fentiek közül melyik kapcsolattartási módot választja**⁷.

A szállítás – egyes kivételektől eltekintve – **kizárólag e-TKO-val indítható**, illetve az átvétel kizárólag elektronikus átvételi elismervénnyel igazolható.

Kivételek:

- **Borkísérő okmányt kell alkalmazni**, vagy az agrárpolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott esetben ez alól is mentesül⁸
 - a csendes bor,
 - az egyszerűsített adóraktárban előállítható palackos erjesztésű habzóbor és
 - a Jöt. 129. § (2) bekezdés a) pontja szerinti adómértékkel adózó egyéb csendes erjesztett ital

egyszerűsített adóraktárból induló belföldi szállításakor.

- Szintén **borkísérő okmányt kell alkalmazni**, vagy az agrárpolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott esetben ez alól is mentesül⁹
 - a csendes bor és a kisüzemi bortermelőnél előállítható és tárolható palackos erjesztésű habzóbor

kisüzemi bortermelőtől indított belföldi szállításakor.

- Meghatározott adattartalmú **Átadás-átvételi jegyzőkönyvet**¹⁰ kell kiállítani a feladó és az átvevő adóraktár engedélyesének az energiatermék feladásáról és átvételéről
 - a terméktávvezetéken, valamint
 - az adóraktárnak nem minősülő csővezetéken

történő szállításkor.

Alapesetben egy gazdálkodó **akkor indíthat jövedéki terméket adófelfüggesztéssel**, ha kitarolási szándékáról – legkorábban a kitarolást 7 nappal megelőzően – **e-TKO-tervezetet állít ki**.

⁶ Jöt. 54. §

⁷ Jöt. 84. § (1) bekezdés, Vhr. 34. § (1) bekezdés

⁸ Jöt. 135. §

⁹ Jöt. 137. § (1) bekezdés

¹⁰ Jöt. 120. § (2) bekezdés, Vhr. 9. melléklet

Az e-TKO-tervezetben ki kell tölteni¹¹

- a 684/2009/EK rendelet I. melléklet 1. táblázat 9.c, 12.a-b, valamint a 17.p rovatát,
- a rendeltetési hely megváltoztatása esetén az alkalmazandó üzenetben a 684/2009/EK rendelet I. melléklet 3. táblázat 2.f rovatát is.

Az e-TKO tervezetében **kiegészítő adatként** meg kell adni¹²

- a jövedéki termék fajtakódját,
- a jövedéki termék mennyiségét az adó alapjául szolgáló mennyiségi egységben,
- dohánygyártmány esetében a kiserelési egységet és a kiskereskedelmi eladási árat,
- az adóraktárból feladott jövedéki termék adóraktári készlettípusát és a feladás jogcím kódját, és
- a NAV-engedély azonosítószámát, ha a jövedéki biztosítékot nem az adóraktári engedélyes, vagy a bejegyzett feladó fizeti meg.¹³

A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvényben szerint meghatározott dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék, füst nélküli dohánytermék és a Jöt. 3. § (4) bekezdés 13. pontja szerinti töltőfolyadék belföldön és harmadik országba adófelfüggesztési eljárás keretében történő szállításához az állami adó- és vámhatóság a 684/2009/EK rendeletben szereplőtől eltérő technikai jövedéki termékkódot határozhat meg.¹⁴

Az e-TKO tervezetet **elektronikusan meg kell küldeni a NAV-nak**, hogy az uniós számítógépes rendszerben ellenőrizhesse az e-TKO tervezetében szereplő adatokat. Ha az adatok

- nem megfelelőek, erről a NAV haladéktalanul értesíti a jövedéki termék feladóját,
- ha megfelelőek, a NAV az AHK-szám hozzárendelésével jóváhagyja az e-TKO-t, és arról értesíti a jövedéki termék feladóját.

A **tényleges szállítás ezt követően kezdődhet meg**, amikor is a jövedéki termék feladója a szállítónak átadja

- az e-TKO kinyomtatott példányát vagy
- az AHK-számot tartalmazó számlát, szállítólevelet vagy más fuvarokmányt,

ami a szállítás teljes ideje alatt kíséri a szállítmányt és melyet a tagállamok illetékes hatóságainak kérésére be kell mutatni.

A jövedéki termék feladója:

- a szállítás kezdetéig törölheti – az uniós számítógépes rendszerben – az e-TKO-t,
- a szállítás során megváltoztathatja – az uniós számítógépes rendszerben – az e-TKO-n szereplő rendeltetési helyet, kivéve, ha mentesített szervezet a címzett.

¹¹ Vhr. 33. § (3) bekezdés

¹² Vhr. 33. § (2) bekezdés

¹³ Jöt. 18. § (12) bekezdés

¹⁴ Vhr. 33. § (5) bekezdés

Másik tagállamból belföldre vagy belföldről másik tagállamba szállításkor a jövedéki terméket – fuvarszervezési okból – **másik szállítójárműre átrakni, és eközben legfeljebb 24 órán át a telephelyen tárolni** csak akkor lehet, ha a feladó vagy a címzett az uniós számítógépes rendszerben haladéktalanul bejelenti:

- a lerakodás időpontját,
- az ideiglenes tárolási helyet és
- az új szállítójármű rendszámát.

Kisüzemi bortermelő adófelfüggesztési eljárásban csak a NAV általi nyilvántartásba vétel után szállíthat másik tagállamba csendes bort, vagy saját előállítású csendes borból készített palackos erjesztésű habzó bort.¹⁵

Jövedéki termék átvétele¹⁶

Amikor a jövedéki termék a rendeltetési helyére megérkezik, a belföldi címzett köteles haladéktalanul kiállítani és a NAV-hoz elküldeni az elektronikus átvételi elismervényt a termék tényleges mennyiségi és minőségi, valamint kiegészítő adataival.

Az elektronikus átvételi elismervényben **kiegészítő adatként** meg kell adni¹⁷

- a jövedéki termék fajtakódját,
- a jövedéki termék mennyiségét az adó alapjául szolgáló mennyiségi egységben,
- dohánygyártmány esetében a kisserelési egységet és a kiskereskedelmi eladási árat,
- az adóraktárban átvett jövedéki termék adóraktári készlet típusát és az átvétel jogcímkódját,
- azon felhasználói engedélyes engedélyszámát vagy nyilvántartásba vett felhasználó nyilvántartási számát, akinek a részére a bejegyzett kereskedő a jövedéki terméket tagállamból behozza.

Az elektronikus átvételi elismervényt nem kell haladéktalanul kiállítani, ha a jövedéki termék címzettje indokolással ellátva

- a Jöt. 24. § szerinti adatszolgáltatásában,
- ennek hiányában pedig legkésőbb az okot adó esemény bekövetkezését követő munkanapon

bejelenti a NAV-nak a késedelem okát.

A NAV az uniós számítógépes rendszerben ellenőrzi az elektronikus átvételi elismervényben szereplő adatokat. Ha az adatok

- nem megfelelőek, erről haladéktalanul értesíti a jövedéki termék címzettjét,
- megfelelőek, értesítést küld a jövedéki termék címzettjének az elektronikus átvételi elismervény nyilvántartásba vételéről, és azt egyidejűleg megküldi az uniós

¹⁵ Jöt. 42. §

¹⁶ Jöt. 55. §

¹⁷ Vhr. 33. § (4) bekezdés

számítógépes rendszerben a feladás helye szerinti tagállam illetékes hatóságának, valamint továbbítja a jövedéki termék belföldi feladójának is.

A másik tagállam illetékes hatósága által megküldött elektronikus átvételi elismervényt a NAV az uniós számítógépes rendszerben továbbítja a jövedéki termék belföldi feladójának.

Jövedéki termék exportálása¹⁸

A harmadik országba adófelfüggesztési eljárással szállított jövedéki termékről **az elektronikus kiviteli elismervényt a NAV állítja ki**

- ha a vámjogszabályok szerinti kivitel helye belföld,
- és ha a kilépési hivatal, vagy az áruknek az Európai Unió vámterületéről történő kiléptetésére a vámjogszabályok szerint megállapított alakiságokat teljesítő hatóság igazolta, hogy a jövedéki termék elhagyta az Európai Unió területét.

A NAV az elektronikus kiviteli elismervényt az uniós számítógépes rendszerben továbbítja a feladás helye szerinti tagállam illetékes hatóságának, vagy a jövedéki termék belföldi feladójának.

A harmadik országba adófelfüggesztési eljárással szállított jövedéki termékről az elektronikus kiviteli elismervényt **a kivitel helye szerinti tagállam illetékes hatósága állítja ki**

- ha a vámjogszabályok szerinti kivitel helye másik tagállam.

A kivitel helye szerinti tagállam illetékes hatósága a kiviteli elismervényt az uniós számítógépes rendszerben továbbítja a NAV-nak, aki pedig azt megküldi a jövedéki termék feladójának.

Jövedéki termék szállítása mentesített szervezetnek¹⁹

Ha másik tagállamból **belföldi mentesített szervezetnek szállítanak adófelfüggesztési eljárásban jövedéki terméket**, a jövedéki termék feladásáról a NAV értesíti a mentesített szervezetet.

A mentesített szervezetnek a jövedéki termék átvételéről a 684/2009/EK rendeletben meghatározott adattartamú írásos nyilatkozatot kell adnia a NAV részére. A NAV e nyilatkozat alapján kiállítja és az uniós számítógépes rendszerben megküldi az elektronikus átvételi elismervényt a feladás helye szerinti tagállam illetékes hatóságának.

A NAV ellenjegyzését tartalmazó adómentességi igazolást– a Jöt.-ben meghatározott időpontban – a mentesített szervezet küldi meg a feladónak.

Jövedéki termék feladása, átvétele, exportálása üzemszünet alatt²⁰

Jövedéki termék feladása:

Az üzemszünet alatt a jövedéki terméket adófelfüggesztési eljárással akkor lehet feladni,

¹⁸ Jöt. 56. §

¹⁹ Jöt. 57. §

²⁰ Jöt. 58-60. §

- ha a szállítást egy olyan papíralapú okmány kíséri, ami az e-TKO tervezetében szereplő valamennyi adatot tartalmazza vagy
- a szállítás kezdetét a feladó előzetesen bejelenti a NAV-nak.

Az üzemszünet után a jövedéki termék feladójának az e-TKO tervezetét haladéktalanul ki kell állítania és meg kell küldenie a NAV-nak. A NAV jóváhagyást követően az e-TKO lép a papíralapú okmány helyébe. Ezt követően az adófelfüggesztési eljárás keretében végzett szállításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A jövedéki termék feladója a papíralapú okmány egy példányát öt évig köteles megőrizni.

A jövedéki termék feladójának az üzemszünet ideje alatt a rendeltetési hely megváltoztatását előzetesen be kell jelentenie a NAV-hoz.

Jövedéki termék átvétele:

Ha a címzett az üzemszünet alatt vagy az után, de még az e-TKO ,elküldése előtt nem tud a szállítás befejezését követő 5 munkanapon belül elektronikus átvételi elismervényt kiállítani, akkor egy olyan papíralapú okmányt kell kiállítania és megküldenie a NAV-nak, ami az elektronikus átvételi elismervény valamennyi adatát tartalmazza.

A NAV – ha az üzemszünet megszűnése rövid időn belül nem várható – a jövedéki termék átvételéről kiállított papíralapú okmány másolatát küldi meg a feladás helye szerinti tagállam illetékes hatóságának.

A másik tagállam illetékes hatósága által megküldött, a jövedéki termék átvételéről kiállított papíralapú okmány másolatát a NAV megküldi a jövedéki termék feladójának vagy annak megérkezéséről tájékoztatja a feladót.

Az üzemszünet végét vagy az e-TKO megküldését követően a címzettnek az elektronikus átvételi elismervényt haladéktalanul ki kell állítania és meg kell küldenie a NAV-nak. A továbbiakban az általános szabályokat kell alkalmazni.

Jövedéki termék exportálása:

Ha a kivitel helye belföld és a jövedéki terméket harmadik országba szállítják, az elektronikus kiviteli elismervényt a NAV-nak kell kiállítania. Ha ezt az üzemszünet ideje alatt vagy az üzemszünet után, de még az e-TKO megküldése előtt ezt nem tudja megtenni, és ha az üzemszünet megszűnése rövid időn belül nem is várható, akkor olyan papíralapú okmányt állít ki és küld meg a feladás helye szerinti tagállam illetékes hatóságának, ami az elektronikus kiviteli elismervény valamennyi adatát tartalmazza.

A NAV a jövedéki termék harmadik országba szállításáról kiállított papíralapú okmány másolatát megküldi a jövedéki termék feladójának vagy annak megérkezéséről tájékoztatja Őt.

Az üzemszünet végét vagy az e-TKO megküldését követően, ha a kivitel helye belföld, NAV haladéktalanul kiállítja és a feladás helye szerinti tagállam illetékes hatóságának megküldi az elektronikus kiviteli elismervényt. A továbbiakban az általános szabályokat kell alkalmazni.

A szállítás befejeződésének igazolása²¹

Az adófelfüggesztési eljárásos **szállítás befejeződését**

- az elektronikus átvételi és
- az elektronikus kiviteli elismervény, illetve
- üzemszünet esetén a megfelelő papír alapú okmány igazolja.

Ezek hiányában a szállítás befejeződésének igazolására elfogadható:

- a rendeltetési hely szerinti tagállam illetékes hatóságának igazolása – megfelelő bizonyíték alapján²² – a jövedéki termék rendeltetési helyre történő megérkezéséről vagy
- a kivitel helye szerinti tagállam illetékes hatóságának igazolása a jövedéki termék Európai Unió területének elhagyásáról.

Szállítási szabálytalanságok²³

Szállítási szabálytalanságnak minősül²⁴:

- ha az adófelfüggesztési eljárásos szállítás – a teljesen megsemmisült vagy helyrehozhatatlanul károsodott jövedéki termék kivételével – nem szabályszerűen fejeződik be²⁵,
- ha a fuvarszervezési okból megvalósuló szállítójármű-váltás a Jöt. 54. § (8) bekezdés rendelkezéseinek megsértésével történik, azaz a feladó vagy a címzett az uniós számítógépes rendszerben nem jelenti be haladéktalanul a lerakodás időpontját, az ideiglenes tárolási helyet és az új szállítójármű rendszámát.

A szállítási szabálytalanság belföldi szabadforgalomba bocsátásnak minősül, ha a szabálytalanságot belföldön követték el.

Ha az elkövetés helye nem állapítható meg, de a szabálytalanságot belföldön észlelték, a szabadforgalomba bocsátás helye és időpontja az, ahol és amikor a szabálytalanságot észlelték.

A szállítási szabálytalanságok észlelésekor a NAV értesíti a feladás helye szerinti tagállam illetékes hatóságát.

Ha a belföldön feladott jövedéki termék nem érkezett meg a rendeltetési helyére, de a szállításkor nem észleltek szabálytalanságot, úgy kell tekinteni, hogy a szabadforgalomba bocsátás belföldön és a szállítás kezdetekor történt. Ez alól kivétel, ha a szállítás kezdetét követő négy hónapon belül a NAV által elfogadott bizonyítékot mutatnak be a szállítás belföldtől eltérő befejeződéséről vagy a szabálytalanság belföldtől eltérő elkövetési helyéről.

²¹ Jöt. 61. §

²² A címzett által kiállított és az elektronikus átvételi elismervény valamennyi adatát tartalmazó okmány a Jöt. 61. § (3) bekezdés a) pontja vonatkozásában megfelelő bizonyítéknak minősül.

²³ Jöt. 10. §

²⁴ Jöt. 3. § (1) bekezdés 44. pont a)-b) alpont

²⁵ az adófelfüggesztési eljárás keretében végzett szállítás nem a Jöt. 53. § (3) bekezdése szerint fejeződik be

Fenti két esetben, ha a szállítás kezdetét követő három éven belül a szabálytalanság elkövetésének belföldtől eltérő helye bizonyítottá válik, a szabadforgalomba bocsátás helyének a szabálytalanság elkövetésének helyét kell tekinteni. Ilyenkor a NAV intézkedik a belföldön megfizetett adó visszatérítése vagy levonása iránt azt követően, hogy a szabálytalanság elkövetése szerinti tagállamban az adót megfizették

Ha a belföldtől eltérő helyről végzett szállítás kezdetét követő három éven belül a szabálytalanság elkövetésének belföldi helye bizonyítottá válik, a szabadforgalomba bocsátás helyének belföldet kell tekinteni. Ilyenkor a NAV értesíti annak a tagállamnak az illetékes hatóságát, ahol az adót megfizették.

Ha a belföldről induló szállításkor a jövedéki biztosítékot nyújtó nem tudott vagy nem tudhatott arról, hogy a jövedéki termék nem érkezett meg a rendeltetési helyre, a NAV jelzésére egy hónap áll rendelkezésére, hogy bizonyítékot nyújtson be az a szállítás befejeződéséről vagy a szabálytalanság elkövetésének helyéről.

Ha a jövedéki termék feladási helye és rendeltetési helye is belföld, és nem érkezett meg a rendeltetési helyére, de a szállítás során nem észleltek szabálytalanságot, úgy kell tekinteni, hogy a szabadforgalomba bocsátás a szállítás kezdetekor történt. Ez alól kivétel, ha a szállítás kezdetét követő négy hónapon belül a NAV által elfogadott bizonyítékot mutatnak be az a szállítás befejeződéséről.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal